

**МЕТАФОРА ТА ПОРІВНЯННЯ В ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ
КУЛЬТУРНОЇ ТЕМАТИКИ**

У статті робиться короткий огляд специфіки вживання метафор та порівнянь у публіцистичних текстах культурної тематики, що стосуються, зокрема, музики, кіноіндустрії, театру, літератури та живопису. Дослідження таких текстів дає можливість з'ясувати, що використання зображально-виражальних засобів роблять їх більш живими, яскравими та легкими для запам'ятовування.

Ключові слова: метафора, порівняння, публіцистика, культура, стиль, читач.

This article is a brief overview of the specific use of metaphors and similes in nonfiction cultural texts, relating in particular music, film, theater, literature and painting. The study of these texts makes it possible to find out that the use of figurative-expressive means make them more vivid, colorful and easy to remember.

Keywords: metaphor, simile, journalism, culture, style, reader.

Як правило, у публіцистичних текстах культурної тематики висвітлюється сфера людської діяльності, що стосується мистецтва, зокрема, музики, кіноіндустрії, театру, літератури та живопису. У таких текстах досить часто проявляється художній стиль мови, який характеризується образністю, яскравістю, емоційним забарвленням, потужним впливом на уяву та почуття читача.

Дослідження публіцистичних текстів культурної тематики дає можливість з'ясувати, що використання зображально-виражальних засобів роблять їх більш живими, яскравими та легкими для запам'ятовування. Більшість текстів культурної тематики можна віднести до інформаційно-аналітичних за жанром, оскільки майже будь-яка стаття, в якій мова йде про музику, кіно, театр чи мистецтво, містить коментарі та суб'єктивні думки автора, які передають його ставлення до того, про що йдеться мова.

Інколи можна зустріти газетні штампи, а саме метафори, які досить часто використовуються задля того, щоб зобразити матеріал цікаво та в незвичній формі. Для прикладу візьмемо такий штамп, як *“An air of”*, взятий з Fused Magazine: *The paintings are lonely, melancholy depictions of architecture, civil engineering, interiors and street scenes, often depicted at night and usually without human presence, but never without humanity and an air of excitement and mystery* (Fused Magazine, October 1, 2014). Метафора використана автором статті для підкреслення таланту та вміння художника передавати дійсність на полотні, адже він зображає архітектуру та вулиці, яка навиває на спостерігача містичний дух та наповнює його почуттям захоплення.

Сам процес творення шедеврів мистецтва порівнюють з оптичною ілюзією світу: *Art-making process is like an optional illusion on a three-dimensional surface* (Art news, March 2014).

У статтях, присвячених опису творчості та аналізу робіт художників, здебільшого можна побачити порівняння, адже за допомогою нього можна легко передати манеру творчого зображення дійсності: *He presents the reverse of an imprint, as the raised sole of a shoe on canvas, instead of its impression on the other side* (Art news, March 2014). *I found the process irksome, a bit like scraping fingernails on a blackboard* (Art news, March 2014).

Порівняння використовуються публіцистами також для того, щоб акцентувати увагу на джерелах натхнення митців, художників чи скульпторів на створення прекрасного: *She transformed her love of small, shiny, symbolic things into a brilliant range of necklaces and rings and more* (Fused Magazine, June

12, 2015). Тут стає очевидним, що на створення вишуканих і незвичайних прикрас ювеліра надихнуло світле почуття кохання. Порівняння носить естетичну функцію та позитивну конотацію.

Досліджуючи мистецькі виставки різних сучасних художників, журналісти використовують також здебільшого порівняння. Наприклад, зображаючи та даючи оцінку роботам Едварда Хопера, автор статті використовує порівняння: *The caricatures are one-sided of course, with Edward portraying himself as a victim of his wife's aggression and alleged failings as a homemaker (Art news, March 2014)*. Особисте життя художника знайшло своє відображення в його картинах, а тому за допомогою тропу автор намагається передати почуття, які вплинули на Едварда Хопера і спонукали його до створення карикатур.

Продовжуючи аналіз творчості Хопера, автор використовує порівняння: *He depicts the couple as squawking chickens with ferocious beaks (Art news, March 2014)*. Подружня пара нагадує курчат, які досить голосно кричать, за допомогою порівняння автора намагається зобразити сварку, тому троп виконує не тільки інформативну функцію в тексті, але й передає ставлення художника до скандалів.

Розглядаючи творчий доробок сучасного художника Тоні Хейера, автор статті стверджує, що для створення витвору мистецтва можна використовувати не лише традиційні матеріали, але й те, що звичайні люди викидають на смітник: *A circle of empty green wine bottles with red marbles placed at the mouths creatures as one made from traditional materials (Art news, March 2014)*.

Відвідавши художній салон Еміліо Переса, автор статті наводить порівняння, за допомогою якого намагається передати власні враження від побаченого: *In the way, the effect is like speaking several languages at once, a strange kind of simultaneity (Art news, March 2014)*. Так як на полотні представлено досить нечітко багато предметів, створюється враження змішаності, саме тому журналіст наводить приклад, ніби чуєш розмови багатьох людей одночасно і не розумієш ні слова. Так і на картині важко

роздивитися об'єкти. За допомогою порівняння автор показує власне ставлення до робіт художника, використовуючи його як засіб впливу.

Завершуючи аналіз мистецьких стилів сучасних митців, можна навести порівняння, за допомогою якого передається неповторний стиль Джона Грандеса: John Grande's paintings in this show layered Daniel Hirst – like colored-dot patterns over a selective history of celebrities (Art news, March 2014).

Формальні порівняння, які не мають ніякого стилістичного навантаження і основною функцією яких є доповнення та уточнення матеріалу, також зустрічаються у публіцистичних текстах культурної тематики: *Paper features earrings, bracelets, and brooches in 18-karat yellow gold that look like crinkled paper* (Art news, November 2010). Порівняння виконує функцію пояснення та опису, так як з його допомогою можна зрозуміти, як виглядали предмети, а саме вони були схожі на пом'ятий папір.

Художня метафора поєднує в собі естетику та яскравість, є засобом, який досить часто використовується як засіб впливу в текстах культурної тематики.

За допомогою метафори фільми Тіма Бартона порівнюються з розкішними бенкетами гротеску, ця метафора носить образно-описовий характер, виражає власні враження автора, робить текст оригінальним. Метафора виконує не стільки інформаційну функцію, а естетичну.

Хоч в текстах культурної тематики найчастіше можна зустріти художньо-естетичні метафори, все ж таки інколи можна знайти оцінні метафори, характерна особливість використання якої полягає в тому, що вона часто вживається в текстах, різних за тематикою, наприклад, як політичної так і економічної, особливо для вираження сарказму та іронії: Lars von Trier, once a gravely exciting artist (Breaking the Waves), has reduced himself to the status of a quixotically perverse publicity freak (Entertainment Weekly, October 21, 2014).

Метафора носить яскраво виражену негативну оцінку в асоціації режисера з божевільним: The opening was a glitzy party packed with local celebrities, many of whom seemed confused (Art news, December 2010). За допомогою метафори приховано проявляється іронічне ставлення публіциста

до подій, вечірка за присутності місцевих знаменитостей натякає на певну формальність, адже обгортка викликає асоціацію з чимось поверховим.

Образно-авторська метафора може носити не лише негативний відтінок в значенні, досить часто вона використовується для підкреслення прекрасних якостей та характеристик певного об'єкта: Moon – poetic object, that ancient civilizations worshipped as a goddess (Art news, March 2014). Перші цивілізації справді вважали місяць певним божеством, а східні поети досить часто оспівували його в поезії, саме тому місяць можна назвати метафорично поетичним об'єктом, до якого звертаються письменники різних епох та представники різних поетичних течій.

Аналізуючи жанровий план культурної тематики, можна зробити висновок, що для нього характерними є аналітичні та інформаційно-художні жанри, так як їх особливою рисою є використання образних метафор, які емоційно впливають на читача за допомогою своєї естетики, оригінальності та художності. Порівняння як тропи також досить широко представлені в таких жанрах.

Для публіцистичних текстів культурної тематики характерна менша стандартизованість мови, зате саме в цьому жанрі проявляються художні впливи, тексти стають оригінальними та яскравими.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Григорьева О. Н. Публицистический стиль в системе функциональных разновидностей языка. Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования [Электронный ресурс] / отв. ред. М. Н. Володина. – Режим доступа : <http://evartist.narod.ru/text12/10.htm>

2. Солганик Г. Я. Выразительные ресурсы лексики публицистической речи / Г. Я. Солганик. – М. : Прогресс, 1990. – С. 10–20.

3. Телия В. Н. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира / В. Н. Телия. – М. : Высшая школа, 1988. – 220 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Білецька Ірина Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; тел. 0979979233; irysya-1@mail.ru; сертифікат: ТАК; про конференцію дізналась у науковому відділі.